

го циклу (два-три роки) – магістра (maitrise), а третього циклу – диплом про спеціальну (DESS) або поглиблену (DEA) вищу освіту.

Натомість в Іспанії, де університети мають дуже широку автономію, існує помітна розбіжність у присудженні дипломів і ступенів в залежності від напрямку навчання: «інженер», «архітектор», «ліценціат» тощо.

Німецька вища школа передбачає дворічний базовий курс (Grundstudium) та дворічний професійний курс (Hauptstudium), по закінченні якого видається диплом про вищу освіту (Magister). Відучившись в аспірантурі, можна отримати ступінь Doctor, що відповідає нашому кандидату наук.

Найбільш заплутана система присвоєння ступенів існує в англосаксонських країнах. У Великій Британії формально рівними є ступені, отримані у різних університетах, проте насправді «вага диплома» залежить від авторитету вузу. Після трьох-чотирьох років навчання можна одержати диплом бакалавра гуманітарних (BA), педагогічних (Bed), технічних (BEng), природничих (BSc) наук тощо. Надалі після ґрунтовної теоретичної та науково-дослідної підготовки є можливість отримати право на викладання (PGCF), диплом з менеджменту (DMS), ступінь магістра гуманітарних (MA) або природничих (BSc) наук. Кінцева мета – отримання вищого вченого ступеня – доктора філософії.

Як бачимо, відмінності ступеневої освіти в провідних європейських країнах доволі суттєві. Реформуючи ступеневу систему, Україна мусить вивчити європейський досвід, не відкидаючи все цінне, що має вітчизняна система освіти.

Н.С. Смагло, канд. філол. наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Вінниця

БОЛОНСЬКІ СТАНДАРТИ І ТЕНДЕЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Процес реформування вищої освіти передбачає шість цілей для досягнення єдиної за змістом і якістю європейської освіти: введення двох циклів навчання; впровадження кредитної системи організації навчального процесу; формування системи контролю якості освіти; збільшення мобільності студентів та викладачів; забезпечення працевлаштування випусників на європейському ринку праці; досягнення привабливості європейської системи освіти.

Але попри всю значимість організаційної сторони Болонського процесу перше за все необхідно досягнути його внутрішній зміст, усві-

домити значення тих соціокультурних цілей освіти, які спонукали необхідність об'єднання європейського освітнього простору. Основні принципи, сформульовані у Великій хартії університетів, так визначили зміст і значення Болонського процесу: майбутнє людства залежить від культурного, наукового і технічного розвитку, який формується в університетах; університет служить всьому суспільству в цілому, він покликаний реагувати на зміни сучасного світу і бути морально та інтелектуально незалежним по відношенню до політичної та економічної сфер, зберігати традиції європейського гуманізму, прагнути до взаємодії і взаєморозуміння різних культур; освіта повинна стати неперервною і супроводжувати людину все її життя, бути такою, щоб людина могла „внести свій вклад у дотримання великої рівноваги оточуючого середовища і самого життя”; необхідно розвивати єдність освітньої і дослідницької діяльності. У цій сукупності принципів немає другорядних положень, навпаки, всі вони представляють собою складне змістовне ціле. Болонський процес орієнтує освіту на розвиток творчої людини, яка не тільки має ті чи інші навички і володіє професійно-необхідними знаннями, але і здатна досягнути нове, готова до самостійних гнучких рішень. Мова йде про освіту, яка формує в людині можливість саморозвитку. Практична реалізація вимог Болонської декларації швидко обернеться використанням науково-освітнього простору Європи з його структурами додаткового фінансування, підготує стрибок до якості вітчизняної підготовки фахівців. Європейська інтеграція, вступ України до ЄС значної мірою залежить від наближення нашої вищої освіти до європейських, а отже, й до світових стандартів. Болонський процес орієнтує вищі навчальні заклади на цілеспрямоване вирішення ними завдання творчого розвитку людини, саме людини, що володіє професією. Вищий навчальний заклад відрізняється перш за все вирішенням загальноцивілізованих завдань, оскільки можливість самого розвитку забезпечує тільки фундаментальна підготовка і виховання відповідних особистісних якостей, включаючи здатність уявляти, вміння естетично бачити і чути світ, формування складного комплексу моральних якостей. Основною вимогою освіти є переміщення центру уваги викладача з предмета, що вивчається на студента, що навчається, зміст вищої освіти потрібно підпорядковувати розвитку особистості студента як вищої цінності.